Årsmelding
2011

Institutt for filosofi
og
førstesemesterstudier

Innholdsfortegnelse

Instituttets virksomhet i 2011 ... 3
Organisasjon og ledelse ... 3
Personale ... 3
Økonomi ... 4
HMS ... 4
UTDANNING ... 5
Førstesemesterstudiene ... 5
Examen philosophicum ... 5
Akademisk skriving ... 6
Tekst og kultur og Språk og kommunikasjon ... 7
Fagstudiet ... 7
Tiltak for studentaktiv forskning ... 9
Tiltak for å fremme kvalitet i utdanningen. ... 10
Internasjonalisering. ... 10
Programsensurering og vurderingsformer ... 11
FORSKNING OG FORMIDLING ... 11
Forskerutdanningen ... 11
Forskning ... 12

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier sin årsmelding for 2011 baserer seg på redigerte versjoner av utdanningsmeldingen, forskerutdanningsmeldingen og forskingsmeldingen. I tillegg kommer en del nøkkelopplysninger og fakta som det er naturlig å ta med i en slik melding. Meldingen viser et institutt med stor aktivitet både blant ansatte og studenter. Den viser også et dynamisk institutt som har vilje og endre til å gjøre tilpasninger til krav og endringer i tiden.

Vigdis Songe-Møller (vår) og Reidar Lie (høst)

Instituttets virksomhet i 2011

Organisasjon og ledelse

I 2011 har FoF hatt denne utvalgs- og ledelsesstrukturen:
Instituttleder: Vigdis Songe-Møller som avsluttet sin lederperiode vårsemesteret 2011. Reidar Lie overtok rollen fra og med høstsemesteret 2011 og Erik Brown ble samtidig valgt til ny nestleder
Administrasjonssjef: Steinar Thunestvedt
Instituttråd: Vigdis Songe-Møller (vår)/Reidar Lie (høst), Eivind Kolflaath, Claus Huitfeldt, Ole Martin Skilleås, Paola de Cuzzani, Gro Rørstadbotten, Erlend Breidal (midlertidig vit. ansatt), Kirsten Bang (adm.) Studentrepresentanter vårsemesteret: Ellen Vikersveen, Linda Hvaal McGuffie, Vegard Rivenes. Studentrepresentanter høstsemesteret: Aleksander Myklebust, Runar Mæland og Martin Rosendahl.
Forskningsutvalget: Forskningskoordinator Arild Utaker (leder) Paola de Cuzzani, Ole Martin Skilleås, Mette Hansen (stipendiat) og Alois Pichler.
Konrad Rokstad er vara. Forskningskonsulent Kirsten Bang var sekretær.
Utvalg for Examen philosophicum: Reidar Lie (instituttstyrer), Eivind Kolflaath, Morten Nag Opsal (faglig koordinator), Kevin Cahill, Trygve Lavik, Anne Granberg, Gunnar Karlsen, Anita Leirfall, Gro Rørstadbotten, Hans Marius Hansteen, Kristin Sampson. Studiekonsulent Tale Vik var sekretær.
Fagstudieutvalget: Claus Huitfeldt (leder), Erik Brown, Hans Marius Hansteen og Oda E. W. Tvedt (student). Studiekonsulent Vigdis Kvam var sekretær.

Instituttet har gjort visse justeringer i instituttreglementet som vil være gyldige fra og med januar 2012. De viktigste endringene gjelder utvalgs- og ledelsesstrukturen.
Førstesemesterutvalget legges ned. I stedet vil gruppen av emneansvarlige ved exphil, samt koordinator, heretter utgjøre *Utvalg for Examen philosophicum*.
Forskningsutvalgets oppgaver er strammet inn, og har fått et mer tydelig mandat knyttet til forskerutdanning og oppsyn med forskergruppene.
Ledergruppen har fått en mer eksplisitt rolle vis a vis de øvrige utvalgene, og leder for Utvalg for Examen philosophicum blir medlem i ledergruppen.

Personale

VITENSKAPLIG ANSATTE VED FAGSTUDIENE
Harald Johannessen fylte 70 år den 26. mars og har etter det status som professor emeritus.
Instituttet har per i dag 11,95 årsverk i filosofi, fordelt på 14 personer.
Ved søknadsfristens utløp for utlysningen av to førsteamanuensisstillinger i filosofi var det kommet inn 58 søkere. Søkerne kommer fra en rekke land: USA, Canada, Frankrike, Italia, Tyskland, Ungarn, Belgia, Storbritannia, Irland, Island, Finland, Sverige, Danmark og Norge.
Hans Chr. Farsethås er ansatt som videreutdanningslektor knyttet til «Norge som innvandringsland».
Timelærere: Jørgen Pedersen (filosofi og idéhistorie), Nils Gilje (filosofi og idéhistorie), Gina Dahl (idéhistorie), Frode Hemlich Pedersen (idéhistorie)

VITENSKAPSLIG ANSATTE VED EKSAMEN PHILOSOPHICUM
Antall årsverk ved utgangen av året var 19,42 fordelt på 28 personer inkl. koordinatorstillingen og permisjoner.
To av de syv lektorene som ble ansatt i 2010, Lars Holm-Hansen og Øyvind Stokke begynte sitt virke først denne høsten.
Midlertidig ansatte (vikariater og engasjement): Arne Magnar Rygg, Heinz Wilhelm Krüger, Ole Woldseth, Øystein Hide, Deirdre Smith og Helle Nyvold.

ANDRE ANSATTE VED FØRSTESEMESTERSTUDIET
Akademisk skriving:
Koordinator: Birger Solheim.
Fast ansatte lektorer: Anders Reiersgård (50%). Randi Brodersen og Mette Hansen i permisjon fra sine stillinger. Amund Ove Børdahl er vikar for disse to i 75% lektorstilling.
Timelærere:
Ane Faugstad Aarø, Rebecka Sofia Avhenniemi, Amund Ove Børdahl, Jostein Gundersen, Claus Halberg, Helle Nyvold, Reier Møll Shoder, Deirdre Catherine P. Smith, Pål Steiner, Matti Garnes Wiik, Simen Andersen Skøyen.

Tekst og kultur:
Øyunn Viken har vært faglig koordinator (50% stilling) frem til hun gikk ut i permisjon i oktober. Amund Børdahl tok da over. I tillegg har følgende timelærer vært engasjert: Johan Fredrik Getz, Trine Mjanger, Tore R. Ueland, Finn I. Birkeland

Språk og kommunikasjon:
Victoria Rosén har vært faglig koordinator. I tillegg har følgende timelærere vært engasjert: Ingrid Næss (vår og høst), Mari Lysne og Janne Sønnesyn.

STIPENDIATER 2011
Ved årets utløp var det 6,5 stipendiatårsverk knyttet til instituttet, fordelt på 7 personer: Hein Berdinesen, Erlend Breidal, Mette Hansen, Jonas Lillebø og Johannes Servan har universitetsstipend. De to siste har ekstern finansiering: Bingzhou Li (Kinesiske stat), Marianne Walderhaug (Helse Vest/UiB).

ADMINISTRASJON
Det er 6,5 administrative årsverk, fordelt på 7 personer.
Alt i alt var det det 47,12 årsverk knyttet til FoF ved årets utløp, fordelt på 60 personer.

Økonomi

Tildelingen på 1,6 millioner i driftsmidler er vesentlig mer enn de foregående årene. Hovedårsaken er den nye tildelingsmodellen hvor det meste av midlene blir tildelt som *resultatmidler*, dvs. at ting som studiepoengproduksjon, publikasjonspoeng, avlagte doktorgrader og tallet på utvekslingsstudenter vil være avgjørende for hvor mye driftsmidler instituttet får.
I tillegg til driftsmidlene, har vi øremerkede midler på i alt kr. 700 000, blant annet i *PEK-midler*, til *Bergensnettverket for kvinner i filosofi* og i prispenger fra *læringsmiljøprisen.*

HMS

Hans Marius Hansteen er instituttets nye verneombud. Han overtar stafettpinnen etter Ole Martin Skilleås. Han er valgt for en toårsperiode. Charlotte Hallberg fortsetter som vara. For mer informasjon om verneombudets aktiviteter i 2011, se HMS-portalen: http://www.uib.no/poa/hms-portalen/systematisk-hms-arbeid/systematisk-hms-arbeid/hms-aarsrapportering (kortlenke: http://link.uib.no/?2qoYI)

UTDANNING

Førstesemesterstudiene

Examen philosophicum

Undervisningstilbudet ved examen philosophicum er konsentrert rundt seminarmodellen. Nærmere 80 % av studentene velger å følge denne. Skoleeksamensstudentene har anledning til å følge forelesningsrekkene. Det tilbys tilpassede opplegg (bl.a. ulike pensa) ved de seks forskjellige fakultetene. Ca. 95 % av undervisningen avholdes på høsten.
Mens vi i 2010 ikke var i stand til å tilby seminarmodellen til alle studentene som ønsket det, var dette et marginalt problem 2011, noe som i hvert fall delvis skyldes en liten nedgang i oppmeldingstallene.
Våren 2011 tilbød vi undervisning i vårsemestre ved HF-varianten for siste gang. Studenttilfanget har gått ned år for år (tidligere har vi også lagt ned vårundervisningen ved PS og SV). Disse ressursene nyttes dermed best i høstsemesteret. I tillegg var høstsemesteret 2011 siste gang vi tilbød engelskvarianten av examen philosophicum.
Det er relativt små forskjeller i karakterfordeling ved de forskjellige fakultetene sammenlignet med tidligere år. Karaktersnittet ved seminarmodellen samlet bikker hårfint over på B. Snittet ved examen philosophicum totalt er C.

EXAMEN PHILOSOPHICUM – STUDENTSTATISTIKK						
	STUDENTTALL (OPPMELDT)			**STRYKPROSENT**		
	2009	**2010**	**2011**	**2009**	**2010**	**2011**
VÅR						
Ex. phil. samlet	132	163	**169**	29	27	**21**
Seminarmodell	34	38	**21**	6	6	**0**
Skoleeksamen	98	125	**148**	45	39	**27**
HØST						
Ex. phil. samlet	2548	2410	**2271**	6	8	**7**
Seminarmodell	2077	1795	**1714**	3	3	**4**
Skoleeksamen	471	615	**557**	31	26	**20**
HELE ÅRET						
Ex. phil. samlet	2680	2573	**2440**	8	8	**7**
Seminarmodell	2111	1833	**1735**	3	3	**4**
Skoleeksamen	569	740	**705**	33	27	**20**

Samlet strykprosent ved examen philosophicum var 7 %. Stryktallene ved seminarmodellen er fremdeles lave, 4 %. (Disse tallene reflekterer ikke bortfallet gjennom ikke godkjente arbeidskrav i første emnedel. Imidlertid inkluderes avbrudd så lenge studentene har levert seminaroppgave i første emnedel.) Ved skoleeksamen er strykprosenten 20 %, noen prosent lavere enn foregående år.
Alle emnebeskrivelene ved examen philosophicum ble i løpet av 2011 revidert i tråd med de nye NOKUT-kravene (gjelder implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket). Disse trår i kraft høstsemesteret 2012.

Instituttet oppnevnte H10 emneansvarlige ved de seks fakultetsvariantene, og disse startet opp sitt arbeid i 2011. Intensjonen er at disse skal være ansvarlige for det overordnede faglig-pedagogiske utviklingsarbeidet ved variantene.
I høstsemesteret prøvde man ut en justert seminarmodell ved MO-varianten, som bl.a. bestod i sammenslåing av de to emnedelene. Studentene skrev dermed én større seminaroppgave istedenfor to mindre, men skrev også en øvingsoppgave i begynnelsen av semesteret. Både seminarledere og eksterne sensorer påpekte at studentenes skriftlige prestasjoner (seminaroppgaven er kjernen i opplegget) var bedre enn før, både faglig og selvstendighetsmessig. For denne varianten har man derfor søkt om permanent endring i emnebeskrivelsen, og instituttet vil vurdere å gjøre lignende endringer også ved andre varianter.
Det ble gjennomført en evaluering i form av elektroniske spørreundersøkelser overfor studentene ved alle fakultetsvarianter. Deltagerprosenten var noe lav, men dersom disse er representative, får examen philosophicum jevnt over bra evaluering. Evalueringene fanger opp en del forskjellige problemer ved de ulike variantene (f.eks. sviktende pensa), og disse vil det jobbes videre med. Studentevalueringene er også utgangspunkt for fakultetsvise evalueringsmøter med undervisningsstaben, slik at denne er orientert om utfordringene og tas med på råd.

PEK-midler

Instituttet fikk i 2011 tildelt midler til PEK1-prosjektet ”Examen philosophicum 2.0” som vil se nærmere på digitale plattformer i undervisningen, nærmere bestemt wiki-teknologi. På kort sikt skal dette muliggjøre en effektiv og problembasert gruppeundervisning som en del av undervisningen. På lengre sikt kan det danne grunnlag for en digital tilrettelegging av undervisningsmateriell og pensum.

I lys av diskusjonene om plasseringen i studieløpet av førstesemesteremnene, valgte instituttet i 2011 å ikke søke om nye midler for PEK-prosjektet Etikk og studiekvalitet. Som del av det PEK-prosjektet, utviklet instituttet også en prøvevariant av MN-varianten tilpasset biologistudentene. Dette prøves ut V12. Prosjektstatus ble presentert på UAs PEK-konferanse januar 2012.

Akademisk skriving

Førstesemesteremnet Akademisk skriving er obligatorisk for (de fleste) HF-studenter og undervises på høsten og våren. 95 % av studentmassen gjennomfører kurset i løpet av høstsemesteret.
Det reelle antallet studenter på Akademisk skriving er alltid et definisjonsspørsmål. Det kan være naturlig å gå ut fra det antallet studenter som leverer 1. utkast, og høsten 2011 var det 553 studenter. Av de 476 som gjennomførte var strykprosenten på 1,1 %.
Årets prøveprosjekt med digitale kompendium vil bli videreført.
Akademisk skriving samkjører utarbeidelsen av nye læringsutbyttebeskrivelser med examen philosophicum. Faglig koordinator for Akademisk skriving har ansvaret for dette arbeidet.

Høsten 2011 ble det gjennomført to evalueringer av Akademisk skriving; en studentevaluering og en seminarlederevaluering. Studentevalueringen ble gjennomført som elektronisk spørreundersøkelse på Mi side, mens seminarlederevalueringen foregikk muntlig. Karaktersnittet ved seminarmodellen samlet bikker hårfint over på B.

PEK-midler: midler satt av til fakultets- eller institusjonsbaserte prosjekt innen evaluering og kvalitetsutvikling.

Akademisk skriving hadde ti-års jubileum i år. Både kursene og læreboken *Tekstens autoritet* har vakt interesse i andre universitets- og høyskolemiljøer. I tillegg har det vært interesse fra andre fakulteter her ved UiB og da for studenter på ulike nivå i utdanningsløpet. Høsten 2010 ble en variant av Akademisk skriving på fem studiepoeng gjennomført for førstesemesterstudenter ved Griegakademiet.

Den internasjonale konferansen "Academic Writing from bachelor to PhD" fant sted 7. og 8. oktober på Solstrand Fjord Hotel. Konferansen var resultat av et samarbeid mellom Olga Dysthe, Gry Heggli (begge ved Institutt for pedagogikk) og Birger Solheim (ved FoF). En målsetting med konferansen var å diskutere skriveundervisningens plass innenfor forskjellige fag og disipliner ved universitetet, med spesiell vekt på feedback, argumentasjon og plagiatproblematikk. Rundt 120 deltagere var til stede.

Tekst og kultur og Språk og kommunikasjon

FoF har det administrative ansvaret for disse to valgfrie førstesemesterkursene for HF-studenter.
I *Tekst og kultur* kan studentene velge mellom tradisjonell undervisning med skoleeksamen eller seminarundervisning med hjemmeeksamen/seminaroppgave.
Antall oppmeldte studenter på seminarmodellen var 230 (vår 6 og høst 224) og eksamensmodellen 136 (vår 25 og høst 111). 12 fellesforelesninger og 11 seminarer ble avholdt (vår 1 og høst 10).
Strykprosenten for seminarmodellen var 0 i vårsemesteret og 1,6 i høstsemesteret. For eksamensmodellen var tallene 0% i vårsemester og 12,5% i høstsemesteret.

I *Språk og kommunikasjon* er det bare tradisjonell eksamensmodell. Det ble avholdt 18 forelesninger. Antall oppmeldte studenter var 29 om våren og 298 om høsten. Strykprosenten var 0 om våren og 25,6 om høsten.

Fagstudiet

FoF har i dag tre studieprogrammer:
*Masterprogram i filosofi med studieretninger i filosofi og idéhistorie (MAHF-FILO)
*Bachelorprogram i filosofi og idéhistorie med studieretninger i filosofi og idéhistorie (BAHF-FILO)
*Årsstudium i filosofi (ÅRHF-FILO)
I tillegg har vi en kursportefølje under SEVU (etter- og videreutdanning) med tittelen *Norge som innvandringsland*, samt et tilbud i fagdidaktikk. Vi er også med i Bachelorprogrammene i retorikk (BAHF-RET), i kjønnsstudier (BAHF-KJØNN) og i kognitiv vitenskap (BASV-KOGNI).
Antall registrerte studenter viser en liten økning. Studiepoengproduksjonen per student har gått litt ned på bachelornivå (fra 34,1 i 2010 til 30,7 i 2011), mens den har gått opp på masternivå (fra 37,9 til 49,6). For videreutdanningen er tallene stabile (24,1 og 24,0).
Karakterstatistikken viser at relativt mange filosofistudenter får A. Vi ser ikke bort fra at dette kan være litt i overkant mange A-er og vil se nærmere på dette kommende år.
FoF *uteksaminerte* 16 mastergradsstudenter i 2011 og 15 av disse leverte på normert tid.

STUDENTSTATISTIKK 2010 – 2011							
		OPPMELDT			MØTT		
KODE	**TITTEL**	**2009**	**2010**	**2011**	**2009**	**2010**	**2011**
FIL103	Logikk, språk og vitenskapsfilosofi	25	Nedlagt	**27**	19	Nedlagt	**16**
FIL105	Innføring i sinnsfilosofi	16	23	**11**	7	9	**5**
FIL111	Hva er filosofi?	33	52	**58**	21	37	**42**
FIL112	Klassiske filosofiske tekstar	14	29	**44**	9	18	**29**
FIL113	Samtidsfilosofi	40	35	**4**	21	20	**1**
FIL211	Filosofisk særemne 1	69	34	**43**	51	20	**24**
FIL212	Filosofisk særemne 2	11	6	**12**	7	6	**6**
FIL213	Filosofisk særemne 3	20	14	**23**	12	8	**16**
FIL214	Filosofisk særemne 4	-	-	**4**	-	-	**3**
FIL222A	Miljøetikk (10 st. p.)	21	16	**4**	10	9	**1**
FIL222B	Miljøetikk (15 st. p.)	13	14	**7**	9	13	**4**
FIL224	Filosofisk estetikk	7	4	**Nedlagt**	7	3	**Nedlagt**
FIL225	Moderne politisk teori	6	18	**22**	5	8	**14**
FIL226	Innføring i sinnsfilosofi	8	9	**13**	8	5	**5**
FIL227	Innføring i etikk	-	-	**23**	-	-	**15**
FIL250	Bacheloroppgave filosofi	13	16	**15**	9	7	**12**
FIL301	Forskningsemne i filosofi 1	16	13	**13**	14	11	**8**
FIL302	Forskningsemne i filosofi 2	12	15	**17**	8	11	**12**
FIL303	Forskningsemne i filosofi 3	7	19	**7**	6	16	**7**
FIL304	Filosofisk prosjekt	19	19	**6**	13	14	**3**
FILO350	Filosofi masteroppgave	12	26	**33**	2	8	**16**
IDH101	Europeisk idéhistorie	20	19	**Ny kode**	10	13	**Ny kode**
IDH111	Innføring i den europeiske idéhistoria	-	-	**14**	-	-	**8**
IDH102	Idéhistorie: Teori og metode	8	2	**Ny kode**	1	2	**Ny kode**
IDH201	Politisk idéhistorie	55	81	**49**	31	55	**29**
IDH202	Idéhistorie: Teori+metode	-	-	**10**	-		**8**
IDH250	Bacheloroppgave idéhistorie	3	0	**6**	1	0	**5**
IDH302	Forskningsemne i idéhistorie 2	0	1	**-**	0	1	**-**
KVIK205	Kjønn og filosofi	-	-	**5**	-	-	**4**
LOG101	Logikk	34	34	**39**	23	17	**27**
SPIK250	Fordjuping i interkulturell kommunikasjon	-	-	**31**	-	-	**21**
DIDAFIL1	Filosofisk didaktikk1	2	6	**5**	2	6	**4**
DIDAFIL2	Filosofisk didaktikk 2		2	**6**	-	2	**6**
	TOTALT	**484**	**507**	**551**	**306**	**319**	**351**

7 nye emner er blitt opprettet på bachelornivå, noen av disse er helt nye og noen er mer å regne som revisjoner av tidligere emner: *FIL227 – Innføring i etikk, IDH111 - Innføring i den europeiske idéhistoria, IDH202 – Idéhistorie: teori og metode, FIL103 - Logikk, språk- og vitskapsfilosofi, FIL214 – Valemne 4 i filosofi, KVIK205 – Kjønn og filosofi* og *SPIK250 – Fordypning i interkulturell kommunikasjon*. Det siste kan ikke brukes i filosofi/idéhistorie-spesialiseringen og er mer å regne som et bestillingsemne til bachelorprogrammet i språk og interkulturell kommunikasjon (BAHF-SPIK).
Faglige tema som trekker færre studenter, og som samtidig primært er rettet mot våre egne filosofistudenter, tilbyr vi under våre åpne emnekoder (FIL211, FIL212, FIL213, FIL214, FIL301, FIL302, FIL303, IDH301 og IDH302).
FoF har i tillegg egne emnekoder på emner som inngår som obligatoriske i andre studieprogrammer. Dette gjelder per i dag *FIL105 Innføring i sinnsfilosofi, LOG101 Gyldigheit og konsistens i setnings- og predikatlogikk* (som begge inngår i Bachelorprogrammet i kognitiv vitenskap), *KVIK205* (som inngår i spesialiseringen i filosofi i Bachelorprogrammet i kjønnsstudier) og *SPIK250 Fordjuping i interkulturell kommunikasjon* (inngår i Bachelorprogrammet i språk og interkulturell kommunikasjon).
Under ledelse av Claus Huitfeldt har hele lærerstaben ved FoF har deltatt i revidering og forbedringer av emneplanene generelt og læringsutbyttebeskrivelsene spesielt på emnene våren i 2011.
Under Senter for etter- og videreutdanning (SEVU) sin administrasjon har FoF per dags dato en kursportefølje på 5 emner à 15 sp. under navnet ”Norge som innvandringsland” (*NOIN151-F / Det nye Noreg: Mangfald eller likskap, NOIN152-F / Interkulturell kommunikasjon, NOIN623 / Unge flyktninger: Eksilerfaring, sosialisering og inkludering, NOIN624 /Arbeidsmiljø på fleirkulturell arbeidsplassar* og *NOIN625 / Det nye Noreg: asyl- og mottakssystemet*).
I tillegg tilbyr vi fagdidaktikk i filosofi som gir undervisningskompetanse i skolefaget ”Historie og filosofi.
FoF tilbyr også *undervisning på engelsk*. Dette er knyttet til enkelte tema som kommer inn under de åpne emnene våre.
Karakterstatistikken viser at karakterene på IDH-emnene er godt fordelt på karakterskalaen med flest studenter på C. Dette gjelder langt på vei også filosofiemnene på 100- og 200-nivå, selv om nivået her ligger et lite hakk høyere enn på idéhistorie.
Vi hadde 40 *plasser* på BAHF-FILO, det var 53 kvalifiserte søkere, og 36 nye studenter som startet på programmet høstsemesteret 2011. Antall søkere til årsstudiet var som ventet gått ned i forbindelse med opprettelsen av et eget bachelorprogram i filosofi og idéhistorie.
Antall søkere til masterprogrammet har vist en svak stigning fra 2010 til 2011 (2009: 17, 2010: 7, 2011: 9). Instituttet satser på en ytterligere økning i årene som kommer.

Tiltak for studentaktiv forskning

Forskningsbasert undervisning står sentralt, særlig på 200- og 300-nivå hvor vi så langt det lar seg gjøre tilbyr undervisning innen tema/områder som de aktuelle lærere også driver forskning innen. Dette blir langt på vei muliggjort gjennom det vi omtaler som åpne emner (FIL211, 212, 213, 214, 301, 302, 303, IDH301 og IDH302).
På Durham-seminarene deltar våre masterstudenter sammen med PhD-studenter fra Durham. Tidvis har vi også med noen av våre egne PhD-kandidater. I forbindelse med reorganiseringen av forskningsgruppene som nå pågår, er et moment en bedre integrering av masterstudenter i gruppene. Dette for at studentene skal få et innblikk i hva det vil si å drive forskning innen et fag som filosofi.
I tillegg har vi fokus på filosofifagets relevans for ulike problemstillinger i samfunnet ellers. Dette gjelder både innen undervisning og forskning.

Tiltak for å fremme kvalitet i utdanningen.

Fra høsten 2011 har vi fått på plass *nye evalueringsprosedyrer* der vi følger en fast rotasjon og involverer både emneansvarlige, studenter og ledelsen i analysearbeidet.
Per i dag har vi et godt miljø blant våre bachelor- og masterstudenter, både faglig og sosialt. Våre studenter fikk i 2010 *Læringsmiljøprisen* og opprettet med midlene dette innbrakte sin egen filosofikafé, *Hybris*, som i 2011 hadde 8 samlinger på Landmark (Bergen Kunsthall). BSTVs opptak fra første samling 17. februar, finnes på http://bstv.no/5632/om-d%C3%B8d-og-melkesyre/
Instituttet har de siste årene tatt flere grep for *å styrke den faglig-sosiale tilhørigheten*. Fagutvalget har fått en egen post på instituttbudsjettet, og de har fått en egen spalte i vår internavis (FoF-bulletinen). I tillegg har instituttledelsen og representanter fra fagutvalget hatt jevnlige møter. Vi har tro på at dette vil styrke studentenes innflytelse på faget og deres opplevelse av tilhørighet. Våre årlige Durham-seminarer og de siste par årenes *masterseminarer i Athen* er også med på å styrke faglig-sosialt samhold og tilhørighet blant masterstudentene. Athen-seminaret fikk både *Spurvugleprisen* og *Ugleprisen* i 2011 og dette er et tilbud som det også vil bli satset sterkt på i de kommende år. Fagutvalget deltar blant annet i vurderingen av læringsutbyttebeskrivelsene og den generelle oppbygningen av studiet. De har også fått i oppdrag å diskutere grunnutdanningstilbudet vårt (de obligatoriske emnene på 100-nivå).

I tillegg er alle kvinnelige masterstudenter og viderekomne bachelorstudenter invitert med i Bergensnettverk for kvinner i filosofi.

Internasjonalisering.

Filosofi har Erasmusavtaler både for studenter og lærere i Frankrike (Paris 1 og 8), Tyskland (Berlin), England (Warwick, Durham og Southampton), Italia (Genova) og Polen (Wrocław). Vi har også to Erasmusavtaler i Spania men disse er ikke opprettet av oss og er heller ikke avtaler vi bruker eller ønsker å bruke i fremtiden. Vi er også med i et Nordplusnettverk i filosofi.
Til sammen hadde instituttet 4 studenter i 2011 som benyttet avtaler for internasjonalisering (ERASMUS, Bilateral), tre utreisende og en innreisende, i tillegg til at vi fikk to nye kvinnelige kvotestudenter fra Makerere-universitetet i Uganda som begge skal ta master i filosofi her hos oss. Det årlige Durhamseminaret ble i år avholdt i Bergen 30. september og 1. oktober. 6 studenter herfra og 6 fra Durham hadde innlegg. Alexander Myklebust hadde hovedansvaret for årets

arrangement.
Vi arbeider fortsatt med å kvalitetssikre eksisterende utvekslingsavtaler innen filosofi, samt utvikle nye avtaler både innen filosofi og idéhistorie. I tillegg til Erasmusavtaler vil vi fokusere på land utenfor Europa, som Kina og USA.
Instituttet tilbyr hvert semester minst to engelskspråklige emner rettet mot innkommende utvekslingsstudenter.

Programsensurering og vurderingsformer

Programsensor Dag Andersson avga den 5. desember sin programsensorrapport (se ePhorte 2011/95-5). Rapporten vurderte mellom annet studieopplegg, emner, pensum, undervisning, vurderings-ordninger og evalueringer.
Programsensor skulle også være ekstern sensor for en del utvalgte besvarelser på 100- og 200-nivå. I sin rapport til instituttet sier programsensor blant annet: ”*Etter å ha gått igjennom de utvalgte besvarelsene, har jeg ikke annet å bemerke enn at karaktergivningen har skjedd helt i samsvar med de vurderingskriteriene som gjelder.”*
Ekstern sensor ble benyttet på alle muntlige eksamener, på bacheloroppgaver og på 300-nivå.
Høst 2011 gikk instituttet bort fra ordningen med at programsensor også skulle være medsensurerende kontrollør, altså ekstern sensor for utvalgte besvarelser for alle bacheloremnene. Vi gikk da over til å bruke ekstern sensor på alle besvarelser på 200- og 300-nivå. På 100-nivå ble det innført to interne sensorer. På 100-nivå har vi ikke noen muntlige eksamensformer.

FORSKNING OG FORMIDLING

Forskerutdanningen

Vi er generelt fornøyd med den nye ordningen der vi har fått tildelt egne stipendiathjemler. Dette muliggjør planlegging og strategisk satsing. Vi har også satt i gang planlegging av nasjonale forskerkurs i filosofi, i samarbeid med Tromsø, Trondheim og Oslo, med finansiell støtte fra NFR.

Vi ønsker ikke å øke antall uteksaminerte ph.d. kandidater per årsverk i forhold til det vi nå har, men ønsker i stedet mer vekt på postdoktorstipend.
Vi ønsker å øke antall tilsatte i Forskningsrådets og andre ekstern finansierte stipendiatstillinger.
Vi har tre stipendiater som fullfører i løpet av 2013, som alle ble ansatt i 2008. Dette vil være innen fristen for normert tid i og med at alle tre har fått stillingsforlengelser. Vi har noe etterslep av stipendiater ansatt på eksterne midler som ennå ikke har fullført.

Vi har ved utlysningen i 2012 lagt vekt på at rekruttering av nye stipendiater skal vurderes i forhold til instituttets behov for forskning. Vi har også lagt vekt på at det blir en økning i muligheter for postdoktorstipend.
Gjennomstrømningen for ph.d. kandidater har bedret seg. Vårt forskningsutvalg vil likevel sette i gang kvalitetssikringstiltak i løpet av 2012 med tettere oppfølging av stipendiater og veiledere da vi fortsatt har et forbedringspotensial her.
Implementering av midtveisevaluering blir gjennomført første gang i 2012 og forskningsutvalget vil i den forbindelse gjennomgå rutinene for veiledning.
Innføring av ph.d. registrering og felles fremdriftsrapportering har ikke hatt noen praktisk betydning for oss verken i positiv eller negativ retning.
Vi vil prioritere internasjonalt forskningssamarbeid i henhold til vår oppfølgingsplan etter fagevalueringen. Dette vil bli gjort i forbindelse med konkrete igangsatte og planlagte prosjekter med internasjonale samarbeidspartnere. Vi ønsker å fortsette å bruke kvoteordningen til å rekruttere ph.d. studenter fra utviklingsland.
Alle våre stipendiater har hatt utenlandsopphold eller planlegger utenlandsopphold som del av sin doktorgradsutdanning.

Ivar Labukt disputerte fredag 11. mars med avhandlingen *Hedonistic Egosim – A Theory of Normative Reasons for Action.* I avhandlingen gir Labukt en filosofisk begrunnelse for *egoistisk hedonisme*, som en teori om normative grunner for handling. Erik Brown har vært veileder og Torbjörn Tännsjö har vært biveileder.
Johannes Servan ble ansatt som ny univeristetsstipendiat 1. august i år. Prosjektet hans har tittelen: *Rettighetenes historisitet – en fenomenologisk beskrivelse av liberale rettigheter som et eksempel på den konkrete, historiske dannelsen og implementeringen av universelle normer*.
Christian Erbacher har fått tildelt et treårig postdoktorstipend fra Norges Forskningsråd (FRIHUM) og skal jobbe med prosjektet *Shaping a domain of knowledge by editorial processing: the case of editing Wittgenstein's work.*

RESULTATER OG MÅLTALL FOR FORSKERUTDANNINGEN				
RESULTATINDIKATORER	**2009**	**2010**	**2011**	**Ambisjon 2012**
Totalt antall disputaser	2	2	1	0
Antall nye doktorgradsavtaler	1	0	0	3
Antall aktive ph.d-kandidater	11	7	7	9
Tilsatte i NFR-finansierte stillinger	1	1	1	4
Tilsatte i andre eksternfinansierte stillinger	2	2	1	1
Gjennomstrømning på disputerte ph.d-kand.	1	2	1	3

Forskning

Instituttet har i år fått fem nye forskningsgrupper (leder(e) i parentes):
-*Forskningsgruppe for liberalismestudier* (Richard Sørlie, Espen Gamlund)
-*Forskningsgruppe for filosofi og retorikk* (Hans Marius Hansteen)
-*Forskningsgruppe for miljøfilosofi* (Trygve Lavik, Hein Berdinesen)
-*Forskningsgruppe for subjektivering og senmodernitet* (Arild Utaker)
-*Forskningsgruppe for filosofi, språk og kunst* (Vibeke Tellmann)

Disse kommer i tillegg til de allerede etablerte forskningsgruppene:
-*Forskningsgruppe for analytisk filosofi* (Erik Brown)
-*Forskningsgruppe for antikkens filosofi* (Knut Ågotnes)
-*Forskningsgruppe for fenomenologi og eksistensfilosofi* (Konrad Rokstad)
-*Forskningsgruppe for sosialfilosofi og politisk teori* (Paola de Cuzzani)
-*Forskningsgruppe for Wittgensteinrelaterte studier* (Kevin Cahill)
Samtlige forskningsgruppers aktiviteter vil bli evaluert i 2012.

Som et resultat av fagevalueringen har vi laget en strategisk plan for å øke nivået på forskningen ved instituttet, noe vi på sikt regner med vil resultere i flere publikasjoner i gode internasjonale tidsskrifter. Vi vil bruke de strategiske midlene fra NFR til å styrke tre av våre fagområder:
Sinnsfilosofi i samarbeid med Trondheim; *Etikk og politisk filosofi* i samarbeid med Tromsø og Trondheim og *Idehistorie og filosofihistorie* i samarbeid med Oslo.

I tillegg til å satse på økt publisering i internasjonalt anerkjente tidsskrifter, vil vi satse på økt forskningsutveksling og internasjonalt samarbeid.
Vi har satt i gang en prosess for å øke forskningsrådsfinansiert virksomhet, og har hatt en viss suksess i slutten av 2011/begynnelsen av 2012. Vi satser på en fortsatt økning her og vil spesielt satse på SAMKUL-programmet i 2012.
Når det gjelder EU-finansiert forskning vil vi opprettholde vår satsing som gjennomføres i regi av Wittgensteinarkivet, der vi har en vellykket EU- finansiert aktivitet. Når det gjelder det generelle filosofiske fagmiljøet, er strategien å øke nivået med nasjonale midler, og så satse på relevante EU prosjektsøknader i neste omgang. Det er ikke kostnadseffektivt for oss nå å søke på EU-midler. Vi har imidlertid aktiv kontakt med aktuelle miljøer, også innenfor EU-kommisjonen.
Vi ønsker videre å øke bidrags- og oppdragsforskning noe, spesielt gjennom NORHED- programmet der vi vil utarbeide en søknad basert på vårt samarbeid med Makerere-universitetet i Uganda. Vi vil fortsette å søke om midler fra nordiske finansieringskilder.

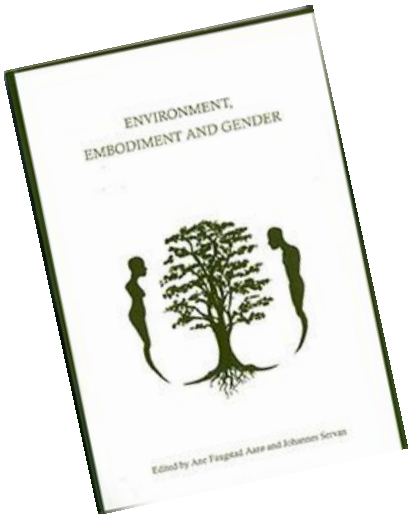

For å bedre kjønnsbalansen blant vitenskapelig ansatte filosofer, går vi til ansettelse av en kvinnelig professor II fra 2012 finansiert av NFR. Vi har også innstilt en kvinne på 2. plass til de 2 ledige førsteamanuensisstillingene som vil bli besatt i løpet av 2012.

Internasjonalisering
Den økte satsingen på forskningsutveksling og internasjonalt samarbeid vil følge satsningen på å styrke tre av våre fagområder. I tillegg vil vi fortsette vårt internasjonale samarbeid i regi av Wittgensteinarkivet og innenfor Wittgensteinforskning.
I tråd med nasjonale og lokale prioriteringer fortsetter vi vårt samarbeid med institusjoner i USA, Japan, Kina og India. Vi er allerede med i aktive forskningsprosjekter med forskere i disse landene. Vi er i gang med å utrede muligheten for fellesgrader (joint degrees[2]) med institusjoner i Tyskland, USA og Kina.

Vi vil begynne arbeidet med å koble studentutvekslingsavtalene til institusjoner der vi har aktivt forskningssamarbeid. Dette vil sannsynligvis føre til at vi får flere av våre studenter til å reise ut. Mange av våre eksisterende avtaler har ikke en slik kobling.

[2] For mer informasjon om Joint degrees se http://siu.no/eng/Front-Page/Policies-and-relations/Internationalisation-and-higher-education/Joint-degrees

Hovedmålet i tiden fremover er å øke nivået på forskningen ved instituttet. Når vi den målsettingen vil det medføre både økning i eksternt finansiert virksomhet og økning i publisering i gode, internasjonale tidsskrifter.

Når det gjelder forskningsmobilitet som er individbasert, hadde vi 8 innreisende og 9 utreisende i 2011.

Eksternfinansiert forskning
EU-prosjektet AGORA. Scholarly Open Access Research in European Philosophy, der vårt institutt v/ Wittgensteinarkivet er en av 7 partnere, hadde oppstart 1. januar i år og har en prosjektperiode på tre år. Prosjektet har blitt tildelt i alt 1,8 millioner Euro, hvorav 340 000 Euro (ca. 3 millioner) tilfaller vårt institutt. Formålet med prosjektet er å forbedre tilgangen til filosofiske tekster, gjennom digitaliserte primærkilder, og å promotere Open Access-publisering av vitenskapelige artikler som er basert på disse kildene.
Lokal leder for prosjektet er Alois Pichler. Heinz Wilhelm Krüger og Deirdre Smith er ansatt i 60% stillinger som prosjektmedarbeidere i AGORA. I tillegg var Rune Falch frikjøpt til prosjektet i perioden 01.08-31.12.

Gjesteforskere

- **Todor Polimenov**, University of Sofia, 1. februar – 31. mai (NFRs Yggdrasil-program)
- **Maria Stoicheva**, University of Sofia, 18. februar – 18. mars (NFRs Yggdrasil-program)
- **Annti Kuusela**, University of Helsinki, 8. oktober – 20. november
- **Anniken Greve**, Universitetet i Tromsø
- **Cato Wittusen**, Universitetet i Stavanger
- **Jerome Letourneur**, Univerité Paris 8 Vincennes-Saint-Denis, 1. august 2011 – 30. Juni 2012 (NFRs Yggdrasil-program).

Gjesteforelesere

- 26. mai: **Trond Berg Eriksen**, Universitetet i Oslo, «Machiavelli – maktens mange ansikter»
- 26. mai: **Jason Taylor**, University of Alberta holdt forelesning om den amerikanske Liberal Arts-tradisjonen
- 29. august: **Lucie Rey**, Université Paris 8 Vincennes-Saint-Denis, «The Philosophical Issues of the Concept of Nature»
- 1. september: **Thomas Pogge**, Yale University, «Poverty, Health and Justice». Forelesningen ble arrangert i samarbeid med *Bergen Resource Center for International Development.* (ASAP – Academics Stands Against Poverty)
- 21. september: **James Conant**, University of Chicago, «Nietzsche's Critique of the Layer-Cake Conception of Human Mindedness»
- 22. september: **James Conant**, University of Chicago «Wittgenstein's Methods »
- 27. oktober: **Pär Segerdahl**, Uppsala Universitet, «The protagorean grammar of moral certainty»
- 9. november: **Thomas Krogh**, Universitetet i Oslo, «Om Pocock og Skinner og den republikanske tradisjonen»
- 30. november: **Timothy Saunders**, Universitetet i Tromsø, «Aesthetics Across Borders: Modern Evaluation of Hellenistic Culture»
- 8. desember: **Dag Erik Berg**, Universitetet I Bergen, "Skinner og Hobbes' kunstige person som velordnet suverenitet»
- **Ruth Macklin**, Albert Einstein College of Medicine (New York), holdt en forelesning for første års medisinerstudenter i et samarbeid mellom etikkundervisningen arrangert av -Institutt for samfunnsmedisin og exphil-undervisningen arrangert av FoF.

Publikasjoner (nivå 2)

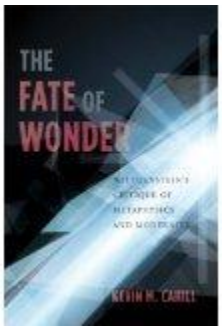

- **Cahill,Kevin M.** *The Fate of Wonder – Wittgensteins Critique of Metaphysics and Modernity*. Colombia University Press 2011 (ISBN 978-0-231-15800-8) 272 s.
- **Gamlund, Espen** Foregiveness without blame. *The Ethics of Forgiveness. A Collection of Essays.* Routledge 2011 (ISBN 978-0-415-88543-0) s. 107-129.
- **Gamlund, Espen** Living Under the Guidance of Reason: Arne Naess's Interpretation of Spinoza. *Inquiry* 2011; Volum 54 (1) s. 2-17.
- **Kolflaath, Eivind** Bevist utover enhver rimelig tvil. *Tidsskrift for rettsvitenskap* 2011 (2) s. 135-196.
- **Säätelä, Simo T. S.** From Logical Method to 'Messing About': Wittgenstein on 'Open Problems' in Mathematics. *The Oxford Handbook of Wittgenstein.* Oxford University Press 2011 (ISBN 978-0-19-928750-5) s. 159-178.

Nettverk

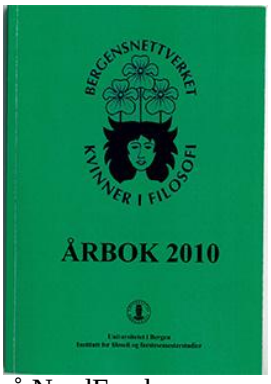

- **Bergensnettverket for kvinner i filosofi** hadde nettverkskonferanse 15. og 16. mars i år. Tema for årets konferanse var «Feministisk filosofi». Inviterte foredragsholdere var *Toril Moi* (Duke University), *Katrine Holst* (UiO) og *Kristin Sampson* (UiB). Nettverket ble etter søknad tildelt 193 000 fra UiBs likestillingspott (HF-fakultetet koordinerte søknader og distribuerte tildelte midler). I tillegg til konferansen ble pengene brukt til frikjøp av leder, publisering av årbok og diverse småutgifter knyttet til nettverkets faste seminarrekke. Gro Rørstadbotten har vært og er fortsatt leder for nettverket.
- **Wittgensteinarkivet** hadde 10. -13. november avsluttende konferanse på NordForsk-prosjektet *Joint Nordic Use of WAB Bergen and VWA Helsinki* (JNU-VWAB). Prosjektet har i siste fireårsperiode finansiert 14 nordiske prosjekter innenfor Wittgensteinforskning og «Digital Humanities».

Ærespriser

Kjell S. Johannessen og Tore Nordenstam ble tildelt det østerrikske æreskorset av 1. klasse for vitenskap og kunst for sitt forskningsarbeid knyttet til Ludwig Wittgensteins filosofi.

RESULTATER FORSKNING	
Resultatindikatorer	**Resultat 2011**
Totale antall publikasjonspoeng	17,3
Andel publikasjoner på nivå II (angitt i %)	8,0
Utveksling av ansatte gjennom avtaler	0
Totale antall utvekslinger	9
Omfang av forskning finansiert av Norges forskningsråd	?
Omfang av forskning finansiert av EU	NOK 850 000
Andel kvinner i vitenskapelige stillinger (angitt i %)	22,9